

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Gf.III.30.248/2015/3. szám**

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Horváth László ügyvéd által képviselt **felperes Kft. neve, székhelye** felperesnek - a Nagy Viktória Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Nagy Viktória ügyvéd) által képviselt **I.rendű alperes neve „f.a.”** székhelye I. rendű, a Dr. Molnár Imre György ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve, címe** szám alatti lakos II. rendű és **III.rendű alperes neve, címe** III. rendű alperesek ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2015. március hó 30. napján kelt 5.G.40.058/2013/74. számú ítéletével szemben a II-III. rendű alperesek 77., sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**Í T É L E T E T :**

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alábbi átszövegezéssel **részben megváltoztatja**:

Kötelezi I., II. és III. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 4.897.200,- (Négymillió-nyolcszázkilencvenhétezer-kettőszáz) Ft-ot, valamint ezen összeg után 2010. január 17-től a kifizetésig, de legfeljebb az I. rendű alperessel szemben folyó felszámolási eljárásban a zárómérleg benyújtásának időpontjáig, a késedelemmel érintett minden naptári félév teljes idejére, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatot, továbbá 950.000,- (Kilencszázötvenezer) Ft elsőfokú perkiöltséget.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 85.000,- (Nyolcvanötezer) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket, továbbá I., II. és III. rendű alpereseket, hogy ugyancsak külön felhívásra egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 294.000,- (Kettőszázkilencvennégyezer) Ft le nem rótt elsőfokú, valamint 177.700,- (Egyszázhetvenhétezer-hétszáz) Ft le nem rótt másodfokú eljárási illetéket.

A II. és III. rendű alperesekkel szemben végrehajtásnak csak akkor van helye, ha az I. rendű alperessel szemben indult felszámolási eljárásból a megtérülés eredménytelen.

Kötelezi II. és III. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I N D O K O L Á S :**

Az **A...** Kft., mint megrendelő és a **B...** Kft., mint fővállalkozó között silók, szárító és takarmánykeverő üzem kivitelezésére vállalkozási szerződés jött létre. A fővállalkozó az I. rendű alperessel további vállalkozási szerződést kötött, majd 2006. október 15. napján az I. rendű alperes a felperessel alvállalkozói jogviszonyt létesített, a felperes kötelezettsége volt a **település neve-n**

építendő gabonátároló silók és szárító felépítése a hozzá tartozó technológiával. Az I. rendű alperes 22.000.000,- Ft + 20 % ÁFA vállalkozói díj megfizetését vállalta, a díjat 2006. október 12. napján a szerződés elválaszthatatlan mellékleteként kezelt okiratban megbontották és a **szárító típusa** szárító kivitelezési díját 7.200.000,- Ft + 20 % ÁFA-ban, a silók építési, kivitelezési díját pedig darabonként 1.850.000,- Ft + ÁFA összegben állapították meg. A megállapodás anyagmentes vállalásra és a szárítón kívül 8 db siló felépítésére vonatkozott. A vállalkozói díj megbontása során rögzítést nyert, hogy az árak tartalmazzák a kapcsolódó technológia kiépítését és a szereléshez szükséges daruzási és egyéb járulékos költségeket is, melyek a kapott tervrajzok és dokumentumok alapján lettek kialakítva, s az ettől eltérő műszaki megoldások, kivitelezések külön elszámolást igényelnek. A munkálatokat a felperes két ütemben végezte. Az I. ütem 2006. október 27-től 2007. március 8-ig tartott, ennek keretében a **szárító típusa** szárító, valamint 4 db **1.** típusú siló felépítésére került sor, melyek munkálatait a felperes leszámolta és a számlákat - beleértve a fentiekkel kapcsolatos végszámlát is - az I. rendű alperes kiegyenlítette, ezzel az építkezés ezen szakaszára eső felperesi munkák, költségek ellenértékével a felek egymásközt elszámoltak.

A II. ütem 2007. szeptember 2. napjától 2008. február 3. napjáig tartott és a korábbi silóktól eltérő másik 4 db, **oszág neve**-ből olcsóbban beszerezett **2.** típusú gabonátároló kivitelezésére vonatkozott. Ezeknek az építményeknek konkrét műszaki tartalmát a szerződés és az ahhoz kapcsolódó tervdokumentáció nem határozta meg, a megrendelő összeszerelési útmutatót hozzájuk nem biztosított. A néhány lapból álló tervezési segédlet nem volt elegendő, valamint a török és részben angol nyelvű vázlatos általános leírást tartalmazó műszaki dokumentáció összességében alkalmatlan volt arra, hogy a **1.** típusú silótól eltérő összeszerelési technológia áttekinthető legyen. A török gyártmányú silók méretben (átmérő), valamint tömegben is eltértek a **1.** típustól. Ez a körülmény a **1.** típusúhoz előkészített betonlaptest méretezésénél külön problémát jelentett a felperesi kivitelezőknek. Szükségessé vált továbbá a **1.** típusúhoz használt emelőlábak megtoldása, átalakítása és az ezek alapját képező betonjárda megerősítése. A siló tetőszerkezetének összeszerelési rendje ugyancsak különbözött a **1.** típustól, itt az első szerelési kísérlet sikertelensége miatt **oszág neve**-ből kellett szakembert biztosítani a megrendelőnek, aki a helyszínen a gyakorlatban részletesen ismertette, és mutatta be a felperesi kivitelezőknek az összeszerelési technológiát. Ezt követően a további három silót már a hazai szakemberek is önállóan össze tudták szerelni. Az összeszerelésnél további problémát okozott, hogy a palást előregyártott elemeinél több helyen furateltolódás volt tapasztalható, amelyeket újrafúrással kellett pontosítani, továbbá egyes lemezillesztések egyedi átalakítása is menet közben vált szükségessé. A megrendelő nem vásárolta meg a **2.** típus esetében a gyalogos közlekedő hidakat, ingalábakat, ezeket a fővállalkozó hazai anyagból külön üzemben gyártatta le statikai előtervezés nélkül. A gyenge acélszerkezetek az összeszerelést követően esetenként elmozdultak, deformálódtak.

Az építkezés ezen második szakaszában az összeszerelési munkák megnövekedése és bonyolultabbá válása miatt a felek között elszámolási vita alakult ki. A felek a teljesítési igazolás kiállításával és az elvégzett munkálatok díjának mértékével kapcsolatban nem értettek egyet, ennek következtében a felperes 2008. február elején végleg levonult az építkezésről, anélkül, hogy a vállalt munkálatokat teljes körűen befejezte volna. A 90-95 %-os készültségi állapothoz még szükséges befejező munkálatokat az I. rendű alperes, valamint a fővállalkozó (**B...** Kft.) fejezte be.

A fővállalkozó és a megrendelőként eljáró **A...** Kft. között 2008. május 30-án került sor a silók, a szárító és a teljes takarmánykeverő üzem technológiai munkálatainak műszaki átadás-átvételére. Ennek során a jelenlévők a területet bejárták, az észlelt problémákról hiba- és hiányjegyzéket vettek fel egyúttal megállapították, hogy a kivitelezés a mellékletben felsorolt hibáktól eltekintve I. osztályú minőségű.

A szerződésben kikötött 22.000.000,- Ft általános összegű vállalkozói díjból az I. rendű alperes 4.090.000,- Ft kifizetését megtagadta. A felperes 2010. január 11-én LJ9SA1009253 és LJ9SA1009255 szám alatt számlákat bocsátott ki, melyekkel egyrészt a **2.** típusú siló szerelési

pótmunkáival és többletmunkáival növelt végszámlájaként 5.867.550,- Ft, másrészt anyagköltség címén 448.644,- Ft megfizetésére hívta fel az I. rendű alperest. Az I. rendű alperes a számlákat visszaküldte azzal, hogy az el nem végzett és be nem fejezett munkáért „pénz nem jár”.

A Békés Megyei Bíróság 9.Fpk.04-11-000464/10. szám alatti végzésével megállapította az I. rendű alperes fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolási eljárás lefolytatását, a felszámolás kezdő időpontja 2012. február 12. napja. A II-III. rendű alperesek az I. rendű alperesi társaság üzletvezetésre jogosult tagjai, tagsági viszonyuk 2008. augusztus 1-től áll fenn.

A felperes pert indító keresetlevelében 6.316.164,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni alpereseket, majd követelését a per első szakaszában leszállította és 2.240.000,- Ft elmaradt vállalkozói díj, 1.777.500,- Ft pó- és többletmunka díj, továbbá 356.507,- Ft anyagköltség, valamint ezen összegek után 2010. január hó 27. napjától számított, a jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt késedelmi kamata megfizetésére tartott igényt annak kimondása mellett, hogy a II-III. rendű alperesekkel szemben végrehajtás akkor kérhető, amennyiben a társaság vagyona a követelést nem fedezi, vele szemben a követelés behajthatatlan. Elismerte, hogy az építési-szerelési szerződés alapján a II. ütemben épített 4 db siló tekintetében az építési munkálatokat nem fejezte be és a hátsó 4 db siló vonatkozásában a felső és alsó rédlerek beszerelése, illetve a bolygócsigák részbeni bekötése elmaradt. Hangsúlyozta, hogy a megállapodás 1. típusú silók felépítéséről szólt, a hátsó 4 db siló azonban eltérő gyártmányú, és típusú, ún. 2. típusú siló volt, ez számára pó- és többletmunkát okozott. Ezek elszámolására a szerződő felek között több megállapodás is létrejött. Első alkalommal 2.500,- Ft nettó rezszi óradíj lett megjelölve a pótmunkákra, ezt követően a felek újabb megállapodást kötöttek 2.000,- Ft-os nettó összegre. A megállapodást nem foglalták külön szerződésbe, azonban az építési naplók tartalmazzák az erre vonatkozó bejegyzéseket. A felperes hivatkozott arra, hogy a hiányzó anyagokat a munka elvégzése és befejezése érdekében esetenként maga biztosította. Az anyagvásárlási számlák, melyeket állításának alátámasztására csatolt, a munka jellegéhez és a munkavégzés folyamatához igazodnak.

Az I. rendű alperes kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a per tárgyát képező jogügylet az ellene utóbb indított felszámolási eljárást megelőző időszakot érinti, a felszámoló érdemi információkkal csak a II. és III. rendű alperesektől rendelkezik, ezért kérte az ő nyilatkozataikat saját előadásaként is figyelembe venni.

A II-III. rendű alperesek ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult. Vitatták a felperesi kereset jogalapját ésösszepszerűségét. A felperesi teljesítéssel arányos vállalkozói díj elszámolása a felek között megtörtént.

Az elsőfokú bíróság első alkalommal meghozott ítéletével a kereseti kérelem szerint marasztalta felperes javára alpereseket. Ítéletének indokolásában átalánydíjas vállalkozói díj kikötésből kiindulva a felperesek által előállított készütségi fok 85 %-os arányát állapította meg, és ezt vetítette a vállalkozási szerződésben kikötött teljes díjra, ez alapján az el nem számolt felperes javára járó vállalkozói díjként még 2.980.000,- Ft-ot talált megállapíthatónak, ehhez képest a kereseti kérelem keretei között maradvá 2.240.000,- Ft és járulékai erejéig marasztalta felperes javára alpereseket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben előterjesztett alperesi fellebbezés nyomán lefolytatott másodfokú eljárásban a Szegedi Ítéltábla az ítéletet hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A végzésben kifejtett jogi álláspont szerint a felek közti szerződés átalánydíjas elszámolása csak a 1. típusú gabonasilók esetén irányadó, az ettől eltérő műszaki megoldású kivitelezés már külön tételes elszámolást képez a 2. típusú silók esetében. Erre tekintettel az ítéltábla a más típusú gabonárólra vonatkozóan utólagos tételes felmérésen alapuló elszámolást írt elő, mely alapján felperesnek valamennyi általa ténylegesen elvégzett, műszakilag indokoltan felmerült, és ténylegesen kivitelezett munkatételt saját felmérése alapján kell összeállítania. Az építési napló hiányát a bíróságnak a felperes terhére kell értékelnie. A felperes utólagos tételes felmérésére vonatkozóan az alpereseknek kell nyilatkozniuk,

hogyan a felmérés mely tételeit vitatják, kifogásolják, és csak a konkrét vitatott tételekre nézve kell a bíróságnak szakértőt kirendelnie.

A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság az ítélet táblája iránymutatásait követve az utólagos tételes felmérés elkészítésére hívta fel a felperest a négy gabona tároló siló vonatkozásában. Ennek benyújtását követően igazságügyi szakértő kirendelésére került sor, akit a felek kérelmére a bíróság tárgyaláson személyesen is meghallgatott. Ennek során lehetőséget biztosított a felek részére kérdések feltevésére, melyeket a szakértő jegyzőkönyvben rögzített módon megválaszolt.

E bizonyítási cselekményeket követően hozta meg újabb ítéletét az elsőfokú bíróság, mellyel az időközben felemelt kereseti kérelem szerint 5.253.707,-Ft és ennek 2010. január 17-től a kifizetésig terjedő időre vonatkozó késedelmi kamata tekintetében marasztalta a felperes javára I. rendű alperest. Megállapította, amennyiben a követelést az I. rendű alperes vagyona nem fedezi, a meg nem fizetett követelésrész a II. és III. rendű alperesek ennek igazolásától számított 15 nap alatt egyetemlegesen kötelesek megfizetni. Kötelezte továbbá az alpereseket első- és másodfokú illeték, illetve perköltség egyetemleges megfizetésére.

Az ítélet tényállásában a bíróság a szakértői vélemény kimutatását alapul véve 30 pontban, táblázatos formában, a munkaleírások, mennyiségi adatok tételes feltüntetésével rögzítette az egyes munkatételekre eső, felszámítható munkadíjakat, melyek összesítésével az egy silóra eső nettó építési költséget 2.625.318,- Ft-ban határozta meg. Ez négy silóra vetítve - áfa nélkül - 10.738.632,- Ft összegű vállalkozói díjat jelent. A szakértő által még kimutatott - nem silónként elkülönülten felmerült - további négy munkatételhez rendelt ellenértéket (31-34. sorszámú tételek) ugyancsak felperes részéről felszámítható vállalkozói díjként vette figyelembe. Az oldalfali palástlemezek felszerelésével együtt jelentkező többlet fűrés, csavarozás költségét, valamint a felületkezeléssel kapcsolatos költségek felszámítását azonban nem találta alaposnak. Ezt részben azzal indokolta, hogy a csavarozási munkákban a feleknek külön nem kellett megállapodniuk, az nyilvánvalóan része volt a szerkezetépítésnek, míg a felületkezeléssel kapcsolatos munkák elvégzését a felperes hitelt érdemlően nem tudta bizonyítani, az építési napló hiányára is tekintettel. Hangsúlyozta, hogy a megrendelői pozícióban lévő I. rendű alperes tudott a hídszerkezet, tetőlétrák korlátok, illetve a járófelületek hibáiról, hiszen ő végezte azok utólagos legyártatását tekintve, hogy ezeket nem a gyártótól szerezték be. Az összeszerelés után jelentkező hiányosságok ezért semmiképp sem róhatók felperes terhére. A felperes anyagszámláin szereplő szerelvények, kötőelemek költségigényét ugyancsak az építési napló hiánya miatt a bíróság nem találta alaposnak, mivel nem igazolt, hogy azok ténylegesen felhasználásra, beépítésre is kerültek.

A végelszámolást illetően abból indult ki, hogy 4 darab siló kivitelezésének díja 10.501.272,- Ft, továbbá egyéb kapcsolódó munkák ellenértékeként 237.360,- Ft még felszámítható. Ebből levonásba helyezte a már kifizetett 2.900.000,- Ft-ot, így a felperesnek az 5.253.707,- Ft bruttó összegre előterjesztett felemelt kereseti kérelmét alaposnak találta, figyelemmel arra, hogy ezen vállalkozói díj az elszámolás alapján mindenképpen még jár neki. A II., III. rendű alperesek marasztalását a Gt. alapján fennálló mögöttes felelősségükre tekintettel indokolta. A pernyertes felperes javára a per során felmerült valamennyi költség megtérítésére ugyancsak alpereseket kötelezte.

Az ítélet ellen a II., III. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Fellebbezésük indokolásában elsősorban a szakértői bizonyítás lefolytatásának módját kifogásolták, az ennek eredményeként elkészített szakértői vélemény bizonyító erejét kétségbe vonták. Kiemelték, hogy a szakértői bizonyítás nem a Szegedi Ítélet táblája hatályaon kívül helyező végzésében előírt iránymutatás szerint történt meg, a szakértő nem vette figyelembe a felperes által megismételt eljárás során elkészített tételes költség- és díj kimutatást, hanem ehhez képest egy saját költségtervet készített. Az alperesi álláspont szerint ez a perbeli jogvita elbírálásához nem szolgálhat alapul. Külön sérelmezték, hogy a szakértő kirendelése során

az elsőfokú bíróság nem ismertette a szakértővel a másodfokú bíróság iránymutatását és, hogy figyelmen kívül hagyta a X.. Mérnöki Iroda által készített szakmai állásfoglalást, melyet alperesek nyújtottak be. Nem tett eleget az alperesek NAV-tól történő további iratbeszerzésre, valamint tanúbizonyítás foganatosítására irányuló bizonyítási indítványainak sem. Előadták továbbá, hogy az igazságügyi szakértői vélemény kiegészítésének elrendelését is indítványozták, melyre végül írásban nem került sor. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság eltért a másodfokú bíróság bizonyítással kapcsolatos utasításaitól. Kétségbe vonták a szakértő gabonátároló silók építésével kapcsolatos szakmai hozzáértését, hangsúlyozva, a per során maga a szakértő is úgy nyilatkozott, hogy ilyen típusú könnyűszerkezetes építmények építésével még nem foglalkozott. Mindezek alapján a szakértői véleményt annak tartalmára is tekintettel aggályosnak minősítették, megjegyezve, hogy a szakvélemény hiányosságai döntő részben a kirendelő végzésre vezethetők vissza. Nem találták elfogadhatónak azt a szakértői költségszámítási módot sem, hogy egy építményre vonatkozóan adott tételes elszámolást, majd pedig ezt automatikusan rávetítette a további háromra. A tényleges kivitelezés nem silónként arányos, azonos idő alatt történt meg, a felperes az első építményt ugyanis első ízben szakszerűtlenül szerelte össze, ezért kellett külföldi szakember szaktanácsadását igénybe venni. A fellebbező alperesek **személy 1. neve** gépészmérnök szakmai véleményét is csatolták, melyben a felkért magánszakértő az igazságügyi szakvélemény szakmai kritikáját foglalta össze. Előadták, hogy az elsőfokú bíróság az anyagköltség felszámítását nem találta megalapozottnak, ennek ellenére az alpereseket az anyagköltségként érvényesített követelés megfizetésére is kötelezte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokok alapján történő helybenhagyására irányult. Felperes hangsúlyozta, hogy az igazságügyi szakértői vélemény igen részletes, nagy terjedelmű, fényképekkel, tervrajzokkal kiegészített. Emellett a bíróság lehetőséget biztosított a szakértő személyes meghallgatása során arra is, hogy a felek a szakértőhöz kérdéseiket feltehessék. Mindezek alapján a szakértői bizonyítás megfelelő alapul szolgált az elsőfokú ítélet meghozatalához és az alperesek kereseti kérelem szerinti marasztalásához.

A fellebbezés csak kisebb részben alapos.

A felperes keresetében a perbeli vállalkozási szerződés alapján az őt megillető vállalkozói díj megfizetésére tartott igényt. Érdemi hivatkozása szerint négy siló megépítése után a szerződést a felek módosították, más típusú silót kellett kiviteleznie, emiatt az átalánydíjon felül a típusváltás miatt felmerült pótmunkák ellenértéke is megilleti. A típusváltás tényét az alperesek az alapeljárásban vitatták, állították ugyanakkor, hogy az átalánydíj a **2.típusú silók** kivitelezésére is fedezetet nyújtott, a felperes pótmunka, többletmunka címén díjazásra nem jogosult, a díjat érintő szerződésmódosítás nem történt. Az ítélet tábla a hatályon kívül helyező végzésében rögzítette, hogy a szerződési jogvitában a felperesnek a II. ütemben végzett tevékenységéért járó arányos díj megállapításához a bíróságnak elsőként azt kellett vizsgálnia, hogyan határozták meg a felek az ügyletkötéskor a szolgáltatást és az érte járó ellenszolgáltatást. Rögzítette, hogy a peres felek között létrejött kivételesen rövid, egyoldalas építési-vállalkozási szerződésben a felperes 8 darab gabonátároló építéseinek elvégzését vállalta „a kapott tervrajzok és dokumentumok alapján”, a gabonátárolók típusára nézve a szerződésben a felek azonban megállapítást nem tettek. A megállapodás szerint a kivitelezéshez a tervet és az anyagot az I. rendű alperes volt köteles biztosítani. Tény, hogy a felperes az első ütemben 4 darab **1. típusú** siló építésébe kezdett, amiből az következik, hogy a felperes és az I. rendű alperes közötti szerződés alapvetően ilyen típusú silók építésére vonatkozott.

A szerződésben hivatkozott, rendelkezésre álló dokumentumokat felülvizsgálva az alapeljárásban kirendelt szakértő megállapította, hogy a szerződéskötéskor „a típusváltás kérdése a felek között nem merült fel”, a felperesi szolgáltatást tekintve ez is igazolja, hogy a felek szerződése ugyanazon

1. típusú gabonasiló építésére irányult. Az előbbieket az igazolja, hogy a megjelölt 1.850.000,- Ft + ÁFA átalánydíj csak a 1. típusú gabonasiló építése esetén illette meg a felperest, miként erre a felek a vállalkozói díj tartalmi megbontását rögzítő iratban egyébként külön utaltak is: „ettől eltérő műszaki megoldások, kivitelezések külön elszámolást képeznek”. Az alapeljárásban készült szakértői vélemény szerint a 4 db 1. típusú siló építését követően - szokatlan módon - kivitelezés közben a felek módosították a szerződés műszaki tartalmát és ez alapján a II. ütemben már 4 darab más típusú siló építése történt meg, az I. rendű alperes által - megrendelőként - biztosított szerelési útmutató és anyagok felhasználásával. Az I. rendű alperestől kapott szerelési útmutató, tervek, műszaki rajzok alapján a szakértő megállapította, hogy a felperesnek a műszaki tartalmat illetően egy teljesen más konstrukciót kellett kiviteleznie az „új 2. típusú gabonátároló más szerelési struktúrát igényelt, annak munkálatai tovább tartottak és bonyolultabbak voltak az I. ütemben felállított 1. silókhoz képest” (46. számú szakértői vélemény 10. és 12. oldal).

**személy 2. neve** az I. rendű alperes volt ügyvezetőjének tanúvallomása alapján megállapítható volt, hogy az építési naplóba a felek a szerződésmódosítás kapcsán tettek bejegyzéseket, egyező akaratuk arra irányult, hogy a felperes más típusú gabonátárolókat építsen a II. ütemben, a kikötött, más műszaki tartalom megvalósítása esetére irányadó átalánydíj helyett tehát ez indokolta egy reális rezsióradíj szerinti elszámolást. Az alapeljárásban az építési napló nem állt rendelkezésre, mivel azt a felperes utóbb, igazolt módon, az I. rendű alperes részére átadta. A peradatokból megállapítható volt, hogy az I. rendű alperes nem csupán szerződésmódosítást kezdeményezett, hanem új terveket, rajzokat adott át eltérő műszaki megoldásokat alkalmazva, a felperesnek új típusú gabonátárolót kellett építenie, vagyis egy másfajta szolgáltatást kellett teljesíteni, a II. ütemben az eredetitől lényegesen eltérő új munkaeredményt kellett létrehoznia. Ez a szerződésmódosítás (Ptk. 240. § (1) bekezdés) szükségképpen érintette a vállalkozói díjat is, mint lényeges szerződési feltételt. Az eredeti vállalkozási szerződésben kikötött átalánydíj - eltérő bizonyítás hiányában - ezekre a gabonasilókra már nem vonatkozott, hanem a felperes utólagos tételes felmérés alapján vált jogosulttá a vállalkozói díjra.

Ha a vállalkozói díjat a felek utólagos tételes felmérésre utalással határozzák meg, a gyakorlat szerint ilyen esetben a teljesítést követően a díj számítása a leigazolt, elfogadott felmérés tételei alapján a ténylegesen megvalósult munkák után történhet. A vállalkozónak tételesen ki kell mutatnia, fel kell mérnie az általa végzett munkát, ennek eredményét felmérési naplóban kell rögzíteni, amit a megrendelő ellenőriz, javít (kollaudál) és leigazol. A számlázás e leigazolt felmérési napló tételei alapján történhet (BDT 2006/11/177., BDT 2003/12/143., BDT 2007/12/200. számú jogeset, Szegedi Ítéltábla Polgári kollégiumának 1/2006. (XI.30.) számú kollégiumi ajánlás I. része - megjelent a Bírósági Döntése Tára 2007. évi 1. számában.) Ilyen díjmeghatározás esetén a vállalkozónak kell hitelt érdemlő módon tételesen bizonyítania az elvégzett teljes munkamenységet, az egyes anyagok beépítésének tényét és ellenértékét egyaránt. Mindezekre tekintettel írta elő a hatályon kívül helyező végzésében az ítéltábla a II. ütemhez tartozó felperesi munkavégzést illetően, hogy tételes felmérést kell készíteni, melyben ki kell mutatni, hogy pontosan mely munkarészekben, hol, mikor és milyen jellegű építőipari munkát végzett felperes, és az után milyen munkaóra és rezsióradíj számítható fel. Így határozható meg a II. ütemben az összes elvégzett munka után járó vállalkozói díj. Erre kell nyilatkoznia az alpereseknek, hogy a felmérés mely tételeit vitatják, kifogásolják, és e vitatott tételek képezik a szakértői bizonyítás tárgyát.

A megismételt eljárás során az alperesek a szerződés II. ütemében megvalósuló 4 darab silóépítés tekintetében a tételes felmérések szerinti elszámolásra való áttérést már nem vitatták. Az elsőfokú bíróság pedig 3.G.40.020/2013/3. számú végzésével a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak megfelelően felhívta felperest, hogy a II. ütemhez tartozó munkavégzésről készítsen tételes felmérést. A 6/F/1. sorszámon csatolt előkészítő irat alapján a bíróság a 6. számú jegyzőkönyvben további felhívást intézett a felpereshez, melyet 11. sorszámu beadványában a

felperes teljesített is. A szünetelést követő eljárásban 3.G.40.058/2013/11. sorszám alatt a felperes további tételes kimutatást csatolt az egyes munkanemekre számított ráfordítási idő megjelölésekkel. A bíróság 15. sorszámú végzésének kézhezvételét követően pedig 18. sorszámon munkaóra és rezi óradíj feltüntetéssel benyújtotta a végleges tételes kimutatását az elvégzett munkáról. Az ebben foglaltakat a II-III. rendű alperesek 21. sorszámon előterjesztett beadványukban minden tételt érintően (!) vitattak.

Mindezeket követően került sor a megismételt eljárásban az új szakértő bevonásával a szakértői bizonyítás lefolytatására. Az alperesek fellebbezésükben az igazságügyi szakértő kirendelésével és a szakvélemény elkészítésével kapcsolatos eljárási kifogásokat emeltek, álláspontjuk szerint nem az irányadó ítélőtáblai utasítások szerint készült el a szakértői vélemény, ezért perbeli bizonyítékként nem használható fel. Kétségbe vonták továbbá a szakértő szakmai hozzáértését és kompetenciáját is, utalva arra, hogy kifejezetten terménytároló siló megépítésével, ilyen építmény szerkezetépítési kérdéseivel a szakértő - saját nyilatkozata szerint - korábban nem foglalkozott.

A periratokból megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság körültekintően járt el, amikor előzetesen ajánlást kért a szakértő személyére nézve, és több szakértői kamarához is megkeresést intézett e tárgyban (13., 14. sorszám alatti megkeresések), a felperestől pedig beszerezte a perbeli munkálatok költségvetési összesítőjét, munkanem összesítő és részletes műszaki tartalomra vonatkozó tételes kimutatást (11/F/1. sorszám alatti felperesi beadvány, valamint 18/F/1. sorszám alatti beadvány). Az igazságügyi szakértő kirendelésére ilyen előzmények után kifejezetten az .... Igazságügyi Szakértői Kamara elnökének ajánlása alapján került sor (19. számú perirat, 23. sorszám alatti szakértői kirendelő végzés). A kirendelő végzés három oldalon keresztül, négy pontra osztottan részletezte a jogvita lényegét, ebben pontos ügyszám megjelöléssel utalás történik a Szegedi Ítélőtábla hatályon kívül helyező végzésére, az ez alapján készített felperesi tételes felmérésre, mint peranyag részét képező okirati bizonyítékokra. A szakértő kirendelésének módját elemezve az ítélőtábla arra a következtetésre jutott, hogy az mindenben megfelel az eljárási szabályoknak, megfelelő kompetenciával rendelkező, szakértői névjegyzékben szereplő, a szakértői kamara tagjaként eljáró igazságügyi szakértő kirendelésére került sor. A szakértő mindenben megfelelt a Pp. 177. § (2) bekezdésében előírtaknak, valamint az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvényben előírt működési feltételeknek. Az elsőfokú bíróság a Pp. 177. § (3) bekezdésében rögzített szabály szerint volt jogosult dönteni a szakértő személyéről, akinek kirendelése szükséges részletességű tájékoztatással, pontos szakértői feladatmeghatározással megtörtént. A megismételt eljárásban a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében szereplő utasítások eljárásjogilag valóban kötik az elsőfokú bíróságot, ugyanakkor a bírói függetlenség a megismételt eljárásban továbbra is fennáll, az utasításként megadott kereteken túl is terjeszkedhet a bíróság a szakértői bizonyítás elrendelésekor. A bírói gyakorlat ilyen esetben alapvetően azt várja el, hogy a másodfokú bíróság által előírt bizonyítást mindenképpen folytassa le, ezen túlmenően az elsőfokú bíróság további bizonyítás elrendelésétől nincs elzárva, belátása szerint újonnan felmerült peradatok, vagy egyéb körülmények vizsgálatát elrendelheti, a bíróság pervezetési jogköre erre kiterjed.

A szakértőt kirendelő végzés eljárásjogi jelentősége abban áll, hogy ebben egyértelmű iránymutatást kell adni a szakértőnek az elvégzendő feladatokra vonatkozóan. Ez azonban annyiban nem köti szorosan a szakértőt sem, hogy ezen túlmenően, szakmailag indokolt további vizsgálódást ne folytathasson le. A szakértői tevékenység során a szakértőnek is van saját eljárási mozgástere, hiszen feladata a bizonyítékok vizsgálata, gyűjtése, a felekkel való szükségszerű konzultáció pedig szükségessé teheti a helyszíni szemle megtartását, mely perbeli esetben sorra is került. A szakértő a szemlét önállóan rendeli el és folytatja le, és ennek során olyan további bizonyítékokat, tényeket tárhat fel, melyeket a szakértői véleményébe építve közöl a bírósággal, illetve a felekkel. A bíróság ezeket figyelembe veheti, ilyen esetben jogosult a további tényállás tisztázása céljából szakvélemény kiegészítés elrendelésére is, ellenben ha a jogi megítélés szempontjából irreleváns,

szükségtelen többletmegállapításokat tesz a szakértő, netán jogkérdésekbe bocsátkozik, akkor az ilyen álláspont figyelmen kívül hagyható. A bírói gyakorlat szerint a szakértői vélemény megállapításainak felhasználása, vagy figyelmen kívül hagyása, illetve az aggálytalanság kérdése szabad bírói mérlegelés tárgya (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Pfv.I.20.538/2011/4. számú részítélet).

A perbeli igazságügyi szakértői vélemény elkészítése, illetve összeállításának metodikája megfelel az Igazságügyi Szakértői Kamara módszertani ajánlásának, az írásbeli szakvélemény áttekinthető, a felmerülő szakkérdésekben nem járatos bíróság számára is érthetővé, nyomon követhetővé teszi az építkezés folyamatát, szemléletesen mutatja be annak egyes lépéseit. Kitűnik a szakvéleményből, hogy a szakértő pontosan felmérte, megértette, és érthetően ismertette az építkezés folyamatát, fázisait. Az egyes munkafázisokat külön-külön fénykép dokumentációkkal szemlélteti és az igénybe vett számítógépes programmal készített költségkalkulációt tételesen elkülönített munkaóra, egységdíj és összdíj adatokkal szerepelteti, a feltett kérdésekre adott válaszok között. A 90 oldal terjedelmű szakértői vélemény kellő részletességű, a perbeli jogvita elbírálásához szükséges valamennyi adatot megfelelően tartalmazza. Az ítéletábra nem találta kifogásolhatónak azt a körülményt, hogy a szakértő a peranyag, köztük a Szegedi Ítéletábra hatályon kívül helyező végzése, valamint a felperes megismételt eljárásban becsatolt saját költségkalkulációs számításainak ismeretében egy szakmailag elfogadott számítógépes programot használt a költségkalkuláció elkészítése során. Az ezt vitató alperesi álláspont nem megalapozott, az alpereseknek a per során lehetőségük lett volna az általuk vitatott szakértői véleményt tételesen, szakmai érvekkel alátámasztott módon vitatni. Erre azonban nem került sor, az alperesek általánosságban mozgó, konkrét érveket nélkülöző módon vitatták a per során a szakértői vélemény egészét. Ezzel nem tudták aggályossá tenni sem az egyes teljesítési elemek megtörténtét, sem pedig a szakértő által alkalmazott költségvetési program érték meghatározásait.

A szakértői bizonyítás értékelését összegezve megállapítható, hogy a könnyűszerkezeti építésben nem vitatottan járatos, e körben általános szaktudással rendelkező szakértő a perbeli konkrét vizsgálat tárgyát képező építmények építési technológiáját átlátta, megismerte, azt közérthető módon a szakvéleményében ismertette.

Tény, hogy a szakértő nem elsősorban a felperes által készített tételes elszámolást és az ehhez fűzött alperesi kifogásokat vizsgálta. A kiindulási alap a felperes által elkészített felmérés lett volna, ezt kellett volna a szakértőnek tételenként értékelnie. Az alperesek azonban a felperesi elszámolás teljes egészét vitatták, így elfogadható volt az a módszer, hogy külön saját költségkalkulációt állított össze a szakértő.

Emellett az elsőfokú bíróság a 3.G.40.058/2013/23. sorszámú szakértő kirendelő végzés 2. oldal II. pontjában részletesen tájékoztatta a szakértőt, hogy a bírói felhívás alapján a felperes tételes felmérést is készített arról, hogy milyen munkákat végzett el, milyen munkaóradíj és rezszi óradíj mellett, vagyis mennyi az összes munka után járó vállalkozói díjigény a felperesi álláspont szerint. A felperes ezzel kapcsolatos nyilatkozatait a szakértő által áttanulmányozott periratok kellő részletességgel tartalmazzák. A szakértő, tehát mindezek ismeretében, a részére megküldött bírósági iratok, valamint helyszíni szemle és az ott beszerzett kiegészítő információk, felmérések, saját képek alapján készítette el a szakvéleményét.

Helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy az építési napló hiánya, mely a felperes terhére esik, nem zárja el a felperest attól, hogy az általa elvégzett munkáról, annak ellenértékéről tényállításokat tegyen és azokat bizonyítsa, ez csupán többletbizonyítási nehézséget okoz számára. A felperesnek kellett tehát bizonyítania az általa elvégzett munka mennyiségét és annak ellenértékét (Pp. 164. § (1) bekezdés). A perben kirendelt szakértő a II. ütemben végzett felperesi munkálatok munkanemenként tételesen elszámolható vállalkozói díját megállapította akként, hogy 1 darab siló építésére határozta meg a vállalkozói díjat tételes elszámolással az ún. Terc költségvetéskészítő programja alapján. A felperes a 63. számú jegyzőkönyvben a szakértői véleményt elfogadta, ahhoz

kritikai észrevételt nem fűzött, ebből az következik, hogy a szakértő által alkalmazott tételes felmérés szerinti megállapítást sajátjának tekintve, a továbbiakban az ez alapján számított vállalkozói díj megfizetésére tartott igényt. A kellő részletességgel összeállított szakértői vélemény aggályossá tételéhez az alperesek általánosságban hangoztatott vitatásán túl egy hasonló részletességgel készített, konkrét szakmai kritikákat, ellenérveket tartalmazó magánszakértői vélemény szolgálhatott volna alapul. Ilyet azonban a II-III. rendű alperesek nem terjesztettek elő, az igazságügyi szakértői véleményt a rájuk átfordult bizonyítási teher ellenére aggályossá nem tették, azt a bíróság ítélkezése alapjául elfogadhatta.

A II. rendű alperes fellebbezésében utalt arra, a perben nem volt vitás, hogy a felperes a munkákat nem fejezte be, a szerelési munkaterületről idő előtt levonult. Egyes gépek beszerelését, beüzemelését, az átadási munkákat más fejezte be, ennek ellenére a szakértő szerintük teljes készültségi fokot határozott meg. Az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésben is rögzítette, hogy a 4 darab 2. típusú siló vonatkozásában a felső és alsó léderék beszerelése, illetve a bolygócsigák részbeni bekötése elmaradt. A megismételt eljárásban kirendelt szakértő a 63. számú jegyzőkönyvben rögzített szakértői meghallgatásakor előadta, hogy a felperes által végzett munka alapján a teljes beruházás legalább 95 %-a bizonyosan elkészült. A szakértő kitért arra is, hogy egyes hátralékos munkákat más végezte el, így például a merevítést a hídszerkezetenél. A szakértő mindezek ismeretében nyilvánvalóan az általa meghatározott készültségi fokozathoz igazodó költségszámításokat végezte el (63. számú jegyzőkönyv 6. oldal. 1. bekezdés) azért is, mert az elvégzett munkát utólagos tételes felmérés szerint értékelte.

Az alperesek további hivatkozása szerint a felperes közvetlenül a A... Kft., mint a beruházás megrendelője részére is végzett munkát, mely után alperestől vállalkozói díjat nem igényelhet. A felperes 29. sorszámú beadványban a bíróság felhívására bejelentette, hogy a II. ütemmel kapcsolatosan közvetlenül a A... Kft.-nek munkát nem végzett, egy alkalommal rendelt meg a A... Kft. közvetlenül a felperestől 800.000,- Ft értékben munkát a silók rögzítésével kapcsolatosan, azonban ennek a munkának a díját a C... Kft. fizette ki, ugyanis az alaptestet ez a cég hibásan kivitelezte, és emiatt vált szükségessé a felperesi javítás. A munkáról írásbeli szerződés nem készült, de csatolták a C... Kft. részére kiállított számlát.

Az alperesek fellebbezésükben az általuk korábban csatolt, X... Mérnöki Iroda által adott szakmai állásfoglalásra is hivatkoztak, ezzel kapcsolatban azonban az állapítható meg, hogy kizárólag fényképek megtekintése nyomán adott a szakcég egy teljesen általános véleményt arról, hogy az ő ismeretei szerint milyen építési módzatok az elfogadottak. Megjegyzendő, hogy a 2013-ban készített magánszakértői állásfoglalás nem lehet alkalmas a később készült igazságügyi szakvélemény aggályossá tételére, mert az a szakvéleményre vonatkozó konkrét szakmai kritikát még nyilvánvalóan nem tartalmazhatott.

A per során a bíróság a Pp. 182. § (2) bekezdés szerint járt el, és a fegyveregyenlőség elvét követve (Pp. 3. § (6) bekezdés) mindvégig lehetőséget biztosított a peres feleknek a szakértői véleményre irányuló észrevételek előterjesztéséhez. Az alperesek számára a szakértő személyes meghallgatása során is biztosította a kérdésfeltevési jogot, a kérdésekre a szakértő kimerítő, teljes körű válaszokat adott a 63. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítettek szerint. Megjegyzendő, hogy a szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatai, szakmai felkészültségét, hozzáértését a perbeli szakkérdésekben való jártasságát ugyancsak tanúsítják. Mindezekre tekintettel a további bizonyítási indítványokat tartalmazó (NAV iratbeszerzés) fellebbezési hivatkozások alaptalanok. A fellebbezéshez csatolt magánszakértői véleményt az ítéletábra a Pp. 235. § (1) bekezdés utolsó fordulatának alkalmazásával, mint elkésztett csatolt bizonyítékot figyelmen kívül hagyta ítélkezése során (BDT 2008/1895., BDT 2010/9/154. szám alatt közzétett eseti döntések).

A perbeli elszámolás során az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői vélemény alapján helyesen állapította meg a felperes által felszámítható vállalkozói munkadíj összegét a 4 siló után nettó 2.625.318 Ft/db, összesen 10.501.272 Ft és nettó 237.360 Ft szerelési költségben, de egyúttal az ítélet tábla is osztotta az anyagköltség felszámítás indokolatlanságával kapcsolatos elsőfokú ítéleti megállapításokat. A felek egyező előadása alapján megállapítható volt, hogy a II. ütemben megvalósuló első siló kivitelezése hosszabb időt vett igénybe, mint a további 3 siló kivitelezése. A szakértő ennek ellenére azonos idő figyelembe vételével, azonos összegű díjat számolt silónként, és a szükséges és elégséges munkaidővel számolt. Mivel a szerelési útmutatót, és az összeszereléshez szakszerű utasítást az I. rendű alperes nem adott időben, így ez nem a vállalkozói díj csökkentését, hanem az első siló esetében, akár többlet munkaidő, ráfordítás számításával a vállalkozói díjigény növekedését eredményezhette.

A bíróság mérlegelési szempontjai között e körben döntő jelentősége van az építési napló hiányának. A szakmailag indokolt, ténylegesen elvégzett munkák ellenértékén túli többletmunkák igénylése (pl. többletszavazással kapcsolatban) pedig azért nem lehet indokolt, mert az irányadó szakértői felméréshez képest ilyen tartalmú konkrét tételes kimutatást, hitelt érdemlő bizonyítékkal alátámasztott módon maga a felperes sem tudott bemutatni. Helyes az a megállapítás is, hogy a felperes az anyagszámlák alapján igényelt anyagköltségek megtérítésére azért nem tarthat igényt, mert ezen szerelvények, kötőelemek tényleges beépítését utólag már nem lehetett ellenőrizni, ezért bizonyítottság hiányában a 18. sorszám alatti beadványban előterjesztett és mindvégig fenntartott módosított keresetből az 356.507,-Ft anyagköltség térítésre felperes alappal nem tarthatott igényt.

Az elsőfokú bíróság - annak ellenére, hogy az ítélete indokolásában ezzel egyezően foglalt állást - a rendelkező részben szereplő marasztalási tőkeösszegeből (5.253.707,- Ft tőkeösszegeből) elmulasztotta levonni ezt az anyagköltség összeget, ezért az ítélet tábla csak az e körben helyes fellebbezési hivatkozásra tekintettel indokoltnak találta az alpereseket terhelő marasztalási tőkeösszeg leszállítását a keresetben megjelölt, és szakértői bizonyítással alátámasztott bruttó 4.897.200,- Ft összegű vállalkozói munkadíjra.

A marasztalási tőkeösszeg helyesbítésén túl az ítélet rendelkező részének megszövegezése további kiigazításra szoruló pontatlanságokat is tartalmazott, így annak átszövegezésével változtatta meg az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet. Az I. rendű alperes felszámolás alatt van, így az általa fizetendő késedelmi kamat időbeli hatályának meghatározása helytelen volt, mert a késedelmi kamat időtartamát a kifizetésig terjedően határozta meg a bíróság. Amennyiben a pénzfizetésre kötelezett egyenes adós felszámolás alatt áll, akkor vele szemben - és a II-III. rendű alperesekkel, mint mögöttes felelősökkel szemben - egyaránt legfeljebb csak a felszámolási zárómérleg benyújtásának időpontjáig terjedően számítható fel a főkövetelés, mint pénztartozás után a késedelmi kamat (Cstv. 35. § (2) bekezdés b) pont).

A II-III. rendű alperesek, mint az I. rendű alperesi Kkt. természetes személy tagjai, a perben még irányadó 2006. évi IV. törvény (Gt.) 97. § (1)-(3) bekezdései szerint ún. mögöttes felelősséggel tartoznak helytállni a Kkt. tartozásaiért. Ennek megfelelően valamennyiük marasztalása esetén ezt helyes szövegezéssel kell rögzíteni, így elsődlegesen valamennyi alperes egyetemleges marasztalásáról kell rendelkezni, majd pedig a helytállási kötelezettség beálltának feltételét kell külön megszabni a II-III. rendű alperesek vonatkozásában. Ez jelen esetben - mivel az I. rendű alperesi főkötelezett felszámolás alatt áll - azt jelenti, hogy a II. és III. rendű alperesekkel szemben végrehajtásnak csak akkor van helye, ha az I. rendű alperessel szemben a felszámolási eljárásból hitelezői megtérülés nem várható, a behajtás eredménytelen marad. A felszámolási eljárás befejezését megelőzően a megtérülés várható elmaradására kiadott felszámolói igazolás (behajthatatlansági nyilatkozat) már elegendő annak alátámasztására, hogy a II. és III. rendű alperesek helytállási kötelezettsége felperes felé megnyíljon.

A marasztalási összeg kisebb mértékű leszállítása szükségessé tette a továbbra is túlnyomórészt pervesztes alpereseket terhelő perköltség összegének arányos, kisebb mértékű leszállítását.

Észlelte az ítélőtábla, hogy az illetékfizetési kötelezettségekkel kapcsolatos rendelkezés során az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperesek által eredetileg perindításkor előterjesztett kereset 6.316.164,- Ft megfizetésére irányult, ez tehát az ún. induló pertárgyérték. Ennek a per során 5.253.707,-Ft-ra történő leszállítása a különbözeti összeg erejéig már eleve felperesi pervesztességgént veendő figyelembe, melyhez járul még az anyagköltség igény alaptalansága miatti részbeni elutasítás. Mindezeket egybevetve: felperes a javára jogerős ítélettel megítélt 4.897.200,-Ft erejéig pernyertes, míg 1.418.964,-Ft tekintetében pervesztes. Ez azt jelenti, hogy - kerekítve - 77-23 %-os a pernyertesség-pervesztesség aránya felperes javára, mely arány irányadó az első- és másodfokú le nem rótt eljárási illetékek viselésére is. Ennek megfelelően - a felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán - a perindításkor feljegyzett 379.000,- Ft kereseti illeték, valamint a korábbi eljárásban 81.sorszám alatt benyújtott fellebbezéshez kapcsolódóan feljegyzett fellebbezési eljárási illeték utólagos megfizetésére az említett arány figyelembevételével 23 %-os részarányban a felperest, a nagyobb részben pedig alpereseket kötelezte az ítélőtábla.

Mindezen módosításokon túlmenően a keresetet a 4.897.200- Ft-ot meghaladó részében el kellett utasítani, az elsőfokú bíróság ítéletének ilyen tartalmú részbeni megváltoztatása a Pp. 253. § (2) bekezdésére hivatkozással történt.

Az alperesek fellebbezése túlnyomó részben eredménytelennek bizonyult, ezért az általuk lerótt fellebbezési eljárási illeték viselése mellett egy arányosított, kisebb összegű másodfokú eljárási költség megfizetésére is még kötelesek a jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes részére. Az arányosan csökkentett ügyvédi munkadíj összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5), (6) bekezdés alapján állapította meg.

S z e g e d, 2015. október hó 29. napján

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.  
a tanács elnöke

. Dobler László sk.  
előadó bíró

. Béri András sk.  
táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő